

jeg tror, at man ikke saadan paa Forhaand vil kunne slaa fast, og det er, om Befolkningen har været saa vel tjent dermed. Jeg tænker ikke netop paa den Maade, hvorpaa selve Forretningerne i Almindelighed ere blevne udførte, men jeg tænker paa, om Befolkningen har været vel tjent med Systemet i alle de Tilfælde, hvor nogen har ment at have Grund til Besværing. I saa Fald er Forholdet efter vort nuværende System det, at Besværingen skal gøres gældende ad Appelvejen, men utvivlsomt har der været og er der stadig mangfoldige Tilfælde, hvor Borgerne ere misfornøjede, det være nu med større eller mindre Grund, ofte dog vist med god Grund, men hvor de vige tilbage for at sætte deres Ret igennem, fordi det er saa overordentlig vidtløftigt og kostbart med den Appel, der er nødvendig. Det, jeg her siger, er i Virkeligheden noget, som Proceskommissionen selv har erkendt, derved at den har indført et dobbelt Paaankesystem, dels med almindelig Appel og dels med Besværing til højere Ret, eller som det kaldes, Kære, under noget lettere Former end den egentlige Appel. Jeg ser deri en Erkendelse fra Proceskommissionens Side af, at Appellen, der hidtil retslig set, har været det eneste Ankemiddel, ofte har været for besværlig og bekostelig i Forhold til det, det drejede sig om. Og naar det er gaaet mindre uheldigt, end der maaske kunde være Grund til at vente, ligger det dog vistnok noget deri, at de Embedsmænd, som have udført disse saakaldte judicielle Forretninger, hidtil tillige have været administrative Embedsmænd, saaledes at Sondringen ikke altid har været fuldstændig klar, og saaledes, at der altid har været i hvert Fald nogen Tilbøjelighed hos dem til, naar der forelaa Klage til Øvrigheden, være sig til Amtmændene eller Justitsministeriet, da at tage Hensyn til de Henstillinger, der af og til ere komne fra disse Kanter. Under det System, som Proceskommissionen har tænkt sig, vil der neppe kunne blive Tale om noget saadant. Dommerne ville komme til at staa som fri og selvstændige Embedsmænd i Forhold til Administrationen, og det er højst sandsynligt, ikke alene, at Amtmændene og Justitsministeriet ikke ville driste sig til at gøre Henstillinger til Dommerne om, hvorledes de skulle behandle deres judicielle Forretninger, men ogsaa, at Dommerne, hvis man alligevel skulde driste sig dertil, ville lade Henstillingerne gaa ganske upaaagtede hen, saa at den, der føler sig ulovmedholdelig be-

handlet, i alle Tilfælde vil være nødt til at gaa til højere Ret. Selv om han nu i mange Tilfælde vil kunne benytte det noget lettere og mindre omstændelige Kæremaal, forudsætter dette dog efter hele sin Beskaffenhed Nødvendigheden af at henvende sig til Sagførere og i de allerfleste Tilfælde Nødvendigheden af at antage en Sagfører paa det Sted, hvor Landsretten holdes. Vel indsendes Kæremaal skriftligt, men for at kunne faa Adgang til at besvare den underordnede Rets Imødegaaelse, vil jo en Undersøgelse paa det Sted, hvor Landsretten holdes, saa vidt jeg kan se, blive aldeles nødvendig. Selv en saa simpel Ting som det, at man bestiller en Panteattest og ikke faar den inden for den Tid, man finder rimelig, vil i Fremtiden være noget, hvorover Klage kun kan føres til højere Ret. Man skal altsaa enten finde sig i at vente paa sin Panteattest, saa længe den paagældende Retsbetjent eller Dommer finder det nødvendigt for sig eller sine øvrige Forretningers Udførelse, eller ogsaa skal man have en omstændelig og bekostelig Henvendelse i Gang til højere Ret. Alle den Slags Ting er man efter Folketingets Forslag fri for, netop derved, at den hele daglige Forretningsgang — om jeg maa sige saa — ikke bliver judicial, men administrativ, saa at man paa alle disse Omraader vil kunne hjælpe sig til Rette ved Besværing til højere Myndighed.

Nu siges det jo: Det kan være konsekvent at tillade Besværing til højere Øvrighed, men det er ikke konsekvent, naar man i nogle Tilfælde, uagtet Embedsmanden er administrativ, tilsteder Besværing til Retten, thi derved gør man ham til en Slags judicial Embedsmand. Jeg vil dertil sige: Det er dog vel nærmest kun et Spørgsmaal om Ordet, om Betegnelsen for det Klagemaal, der gøres gældende. Den samme Indvending er ikke gjort i de Tilfælde, hvor der efter Forslaget skal benyttes Kæremaal for Retten. Mener man imidlertid, det er urigtigt, at *Besværing* til Retten finde Sted, saaledes at Embedsmanden skal rette sig efter Rettens Afgørelse, forekommer det mig, at man maa kunne komme over dette Punkt ved at finde et andet Navn paa Klagen end netop „Besværing“; det kan vel ikke være saa overordentlig vanskeligt. Men jeg maa tilstaa, at jeg forstaar overhovedet ikke, hvorfor Embedsmanden skal blive judicial, fordi man kan henvende sig til Retten angaaende hans Handlinger, og fordi